

วิเคราะห์หลักสัจจะที่ปรากฏในวัชรบัณฑิตชาดก^{*}

พระวันเพ็ญ กนโก (พงชะเกาะ)

พุทธศาสนตรมมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

ศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

บทคัดย่อ

วิเคราะห์หลักสัจจะที่ปรากฏในวัชรบัณฑิตชาดก นี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาความเป็นมาของวัชรบัณฑิตชาดก (๒) เพื่อศึกษาหลักธรรมที่เกื้อหนุนและปฏิบัติต่อหลักสัจจะในวัชรบัณฑิตชาดก (๓) เพื่อศึกษาความสำคัญของหลักสัจจะกับการประกอบอาชีพในสังคม ผลการวิจัยพบว่า

ความเป็นมาของวัชรบัณฑิตชาดก พบว่า อดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ปรากฏในชาดกโดยวัชรบัณฑิตนั้นเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและหนักแน่นในเรื่องของการรักษาสัจจะและเป็นผู้ที่มีจิตใจเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบต่อกำพูด และการกระทำของตน แม้จะถูกป้อนถ้อยคำจับใจเพื่อหลอกลวงใจก็ไม่เกรงกลัวทั้งนี้เพราะต้องการรักษาสัจจะที่ได้ให้ไว้กับยักษจนสามารถเปลี่ยนความคิดของยักษ์ด้วยการปฏิบัติให้ยักษ์เห็นความจริงและมั่นคงในสัจจะวาจาของตน ในที่สุดก็รักษาชีวิตให้รอดพ้นจากอันตรายได้

หลักธรรมที่เกื้อหนุนต่อหลักสัจจะในวัชรบัณฑิตชาดก พบว่า วัชรบัณฑิตได้ประพฤติปฏิบัติและแสดงให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติตาม หลักธรรมที่สนับสนุนกับสัจจะใน วัชรบัณฑิตชาดกได้แก่ ทศพิธราชธรรม, จักกวรรตธรรม, พรหมวิหาร, ฆราวาสธรรม, อธิษฐานธรรม, สังคหวัตถุ ที่วัชรอำมาตย์ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง จึงได้รับยกย่องจากบุคคลทั้งหลายว่าท่านเป็นบัณฑิตเป็นผู้ที่มีสัจจะ ส่วนหลักธรรมที่เป็นปฏิบัติต่อหลักสัจจะนั้น ส่งผลทำให้ไม่สามารถที่จะเข้าถึงหลักสัจจะได้ ดังนั้นจึงต้องศึกษาและให้รู้เท่าทันเพื่อให้หลักสัจจะเกิดขึ้นในใจและสามารถนำมาปฏิบัติเกิดผลต่อตนเองและผู้อื่น

ความสำคัญของหลักสัจจะกับการประกอบอาชีพในสังคม พบว่า ผลการบำเพ็ญบารมีของวัชรบัณฑิตสามารถนำมาใช้ประโยชน์ใน ๓ ด้าน กล่าวคือ (๑) การนำสัจจะไปใช้ในด้านการเมืองจะต้องยึดหลักสัจจะธรรมในการบริหารบ้านเมืองให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อผู้คนส่วนมาก (๒) การนำสัจจะไปใช้ในด้านการศึกษาสัจจะในด้านการศึกษาซึ่งต้องเกี่ยวข้อง ทั้งด้านผู้สอนหรือผู้ให้การศึกษาและผู้เรียนคือ ผู้รับการศึกษาต้องมีความจริงใจต่อกัน โดยมุ่งเน้นให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยความประพฤติอันบุคคลจะพึงแสดงต่อกัน มีความบริสุทธิ์ใจและความจริงใจต่อกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ประพฤติที่ตรง การเรียนการสอนนั้นจะต้องมุ่งที่ความบริสุทธิ์ใจหรือความจริงใจต่อกันเป็นสำคัญ จึงจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา (๓)การนำสัจจะ

^{*} บทความวิชาการพุทธศาสนตรมมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๕๖.

ไปใช้ในด้านของนักธุรกิจ คือสอนให้มีหลักสัจจะ คือ ให้บุคคลที่รู้จักความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน โดยเน้นให้ประกอบสัมมาอาชีพด้วยสัจจะ การมีสัจจะต่อกันในการประกอบสัมมาอาชีพ ย่อมส่งผลให้การดำเนินธุรกิจ ประสบผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

Abstract

An Analysis of Sajja on Vidhurabandit Jataka has 3 purposes: (1) to study the history of Sajja on Vidhurabandit Jataka (2) to analyze the core truth and principles that support the core truth presented in of Sajja on Vidhurabandit Jataka Z (3) to study the importance of truth and the profession of social. Research results showed that

The story of Sajja on Vidhurabandit Jataka. The previous life of the Buddha who appears in it as a fable by Sajja on Vidhurabandit Jataka with emphasis on the issue of morality and the truth and who is mentally tough decisions. And responsible speech. And their actions. Despite being a giant button on the handle to remove the heart is not afraid to kill, because the truth and who is mentally tough decisions. And responsible speech. And their actions. Despite being a giant button on the handle to remove the heart is not afraid to kill, because the truth needs to be given to the Giants eventually can change the minds of the Giants with the Giants and see the truth, established in the truth of their words. Eventually life to escape from danger.

The principles in advocating for the truth in Sajja on Vidhurabandit Jataka. The practice and show others that support the principles of truth in Sajja on Vidhurabandit Jataka such as the tenfold conduct of the king, an emperor, the four noble sentiments, the rules of household conduct, resolve, objects of sympathy. Victory eclipsed on practice for continues. It has been praised by many people that you are a graduate who is untrustworthy. The principles repugnant to the core truth. Result in an inability to access the main truth. So the key to awareness and truth has come up with an idea and implemented it affects themselves and others.

The importance of truth and the profession of social. Acts the practice of his can be used in three areas, namely (1) The oath to truth is used in politics must adhere to scrupulous fairness in administrative agencies to achieve reliable on most people. (2) The oath to the truth of the education which is relevant. Both to instructor and the students or their education. The study must be honest with each other. Our focus is to be completed by the individual behavior, it sill continue. Pure and sincere to each other. To achieve a conviction. Good behavior. Teaching it. Will need to focus on the good faith or is important. It will be beneficial to the study. (3) The oath to truth of the businessman, the truth is taught primarily that person is honest and sincere, with a focus on career and gained to truth. To be honest with God in the profession. Inevitably lead to a successful and sustainable business practices.

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระพุทธศาสนาได้เผยแพร่และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลกโดยเฉพาะในแถบเอเชียยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติเป็นเวลายาวนานมาแล้ว เช่น ประเทศไทย พม่า ศรีลังกา ลาว เขมร การที่พระพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองไปในดินแดนต่าง จากแหล่งเดิมคือ ประเทศอินเดีย หรือที่เรียกกันว่า “ดินแดนแห่งชมพูทวีป” ก็เพราะอาศัยเหล่าสมณทูตต่างๆ ได้ช่วยกันออกประกาศเผยแผ่หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาให้ประชาชนในดินแดนต่างๆ มีศรัทธาเลื่อมใสยอมรับนับถือ และปฏิบัติตาม พระพุทธศาสนาได้ผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ จนกลายเป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนาในแบบของประเทศนั้นๆ เช่น พุทธศาสนาในประเทศไทย พุทธศาสนาในประเทศศรีลังกา หรือพระพุทธศาสนาในประเทศจีน เป็นต้น

ตั้งแต่โบราณกาลมาแล้ว จะมีคัมภีร์หรือเรื่องราวที่กล่าวถึง พระเป็นเจ้า หลักธรรมคำสอนของศาสนานั้นๆ เช่น บทสวดในคัมภีร์พระเวทของศาสนาพราหมณ์ คัมภีร์พระไตรปิฎกของศาสนาพุทธ หรือคัมภีร์ไบเบิลของศาสนาคริสต์ เป็นต้น วรรณกรรมเหล่านี้ล้วนเกิดมาจากศรัทธาและความเชื่อในทางศาสนาแล้วได้นำมาถ่ายทอดให้อนุชนรุ่นหลังได้ปฏิบัติตาม ดังนั้น จึงเกิดการบันทึกและประพันธ์เรื่องราวความเชื่อเหล่านั้นสืบต่อกันมาจนกลายเป็นวรรณกรรมประเภทต่างๆ ที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษาที่จะทำให้อนุชนรุ่นหลังได้ทราบถึงความเป็นมาด้านประวัติศาสตร์ ภาษา ศิลปวัฒนธรรมและที่สำคัญคือ หลักธรรมคำสอนที่มาจากศาสนา ที่มุ่งสอนให้ผู้สนใจได้ศึกษาและปฏิบัติตามแนวทางที่ท่านเหล่านั้นได้ปฏิบัติมา

วรรณกรรมชาดกเป็นนิทานที่คนไทยรู้จักกันเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทศชาติชาดก อันเป็น ๑๐ ชาตีสุดท้ายก่อนที่จะบรรลุธรรมเป็นพระพุทธเจ้า มีผู้นิยมอ่านและฟังกันมากนับแต่สมัยโบราณมาแล้ว ต่อมาเมื่อผู้สนใจค้นคว้าได้นำมาแต่งเป็นสำนวนท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้ง่าย เมื่อมีการเทศน์หรืออ่านวรรณกรรมเรื่องนี้แล้วย่อมเกิดความซาบซึ้งบันเทิงใจ นอกจากนี้ ผู้ฟังยังศรัทธาตัวเองของเรื่องทีกล่าวว่า เป็นพระโพธิสัตว์คือ ชาตูปางก่อนของพระพุทธเจ้า จึงมักจะจดจำพฤติกรรมและจริยวัตรมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต หรือนำมาอบรมบุตรหลานของตน อันจะนำพาให้สังคมเกิดความสงบสุขจึงได้เกิดการถ่ายทอดหรือแปลจากภาษาบาลีเป็นสำนวนท้องถิ่นต่างกันไป

วิรุณบัณฑิตชาดกในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิบาตชาดก หรือที่รู้จักกันดีว่าเป็นเรื่องที่ ๙ ในกลุ่มทศชาติชาดกหรือชาดกชุดพระเจ้าสิบชาติที่แสดงการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการของพระองค์ ตามลำดับก่อนที่จะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นวิรุณอำมาตย์นั้นดำรงตำแหน่งเป็นราชบัณฑิตประจำราชสำนักของพระเจ้าธัญชัยโกปรพยราชเป็นผู้ที่พระราช และประชาชนรักใคร่เคารพนับถือมาก เป็นผู้ที่แสดงธรรมได้ไพเราะจนทำให้พระนางวิมลมาเทวีใคร่ฟัง จึงแกล้งเป็นไข้ต้องนำหัวใจของวิรุณบัณฑิตมาให้จึงจะหาย นางอิรันทิดีเป็นลูกสาวประกาศจะยอมเป็นภรรยาแก่ผู้ที่นำหัวใจมาให้ ปุณณกยักษ์รับอาสาและได้ไปทำพินันเล่นสกากับพระเจ้าธัญชัยโกปรพยราช ในที่สุดพระราชาก็ ปุณณกยักษ์จึงทูลขอตัววิรุณบัณฑิต พระราชาจะไม่พระราชทานก็เกรงเสียสัตย์ พระองค์ตีราคาวิรุณบัณฑิตยิ่งกว่าทรัพย์เงินทองใดๆ ทรงหน่วงเหนี่ยวด้วยประการต่างๆ แต่ก็ตกลงกันไปได้ถามให้ วิรุณบัณฑิตตัดสินใจ วิรุณบัณฑิตก็ตัดสินใจให้รักษาสัตย์ คือตนเองยอมไปกับยักษ์ วิรุณบัณฑิตถูกมุ้งร้ายหมายชีวิตหลายต่อหลายครั้งแต่ก็รอดมาได้ทุกครั้ง สุดท้ายวิรุณบัณฑิตจึงได้แสดง สาธุธรรม ๔ ประการว่า “ฟังเดินตามบุคคลผู้ปฏิบัติดีไว้ก่อน, อย่าเฝ้าฝ่ามืออันเปียก-ชุ่ม, อย่าประทุษร้ายมิตรและอย่าตกลอยใต้อำนาจอิสรตรีหรือคนไม่มีสติ” จนปุณณกยักษ์เลื่อมใสยอมรับในความซื่อสัตย์และสำนึกผิด ต่อมาได้นำวิรุณบัณฑิตไปเมืองนาคเพื่อแสดงธรรมแก่ พระนางวิมลมาเทวี ในที่สุดก็ได้กลับสู่กรุงอินทปัตต์ มีการฉลองรับขวัญกันเป็นการใหญ่

การศึกษาเรื่องวิรุณบัณฑิตชาดกนอกจากจะทราบเรื่องราวต่างๆ และหลักธรรมที่ปรากฏในวิรุณบัณฑิตแล้วยังสามารถทราบถึงคุณค่าของหลักธรรมที่จะนำมาปฏิบัติในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี อนึ่ง จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทำให้ทราบว่า บรรดาชาดกทั้ง ๑๐ เรื่องใน มหานิบาตชาดกนี้ มีผู้ทำการวิจัยไปแล้ว ๔ เรื่องคือเวสสันดรชาดก, มโหสถชาดก, สุวรรณสามชาดกและเตมียชาดก ยังเหลืออีก ๖ ชาดก ผู้วิจัยเห็นว่าเรื่องวิรุณบัณฑิตชาดกนั้นมีคุณค่าต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่งดังกล่าวมาแล้ว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องวิรุณบัณฑิตชาดกทั้งในแง่ของความเป็นมา หลักธรรมต่างๆ ในเรื่องนี้รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติตามหลักสัจจะที่ปรากฏในวิรุณบัณฑิตชาดก

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความเป็นมาของวิรุณบัณฑิตชาดก
๒. เพื่อศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวพันและปฏิบัติในวิรุณบัณฑิตชาดก
๓. เพื่อศึกษาความสำคัญของหลักสัจจะกับการประกอบอาชีพในสังคม

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลและการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

๑. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) โดยรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙
๒. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary Sources) โดยรวบรวมข้อมูลที่เป็นนอร์ธกตา ฎีกา และเอกสารงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
๓. วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบวัตถุประสงค์แต่ละประเด็นให้ชัดเจน
๔. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ
๕. เสนอผลการวิจัย

๔. สรุป

ความเป็นมาของวิสูตรบัณฑิตชาตคภพว่า วิสูตรบัณฑิต เรื่องราวของวิสูตรบัณฑิตนั้นมีปรากฏในชาตคภพและนอร์ธกตาชาตคภพโดยวิสูตรบัณฑิตนั้นถือได้ว่าเป็นเรื่องนิทานชาตคภพที่มีความสำคัญเนื่องจากว่าเป็นนิทานชาตคภพที่เกี่ยวข้องกับอดีตชาติของพระพุทธองค์ และเรื่องราวของวิสูตรบัณฑิตนั้นก็เป็อดีตชาติที่ทรงบำเพ็ญบารมีข้อที่ว่าด้วยเรื่องของสังฆบารมี คือการบำเพ็ญเกี่ยวข้องกับการรักษาสัจจะ คือความซื่อสัตย์ต่อคำพูดการกระทำที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างสอนผู้อื่นได้ ซึ่งในการศึกษาในอันดับต่อไปผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิสูตรชาตคภพเพื่อที่จะได้เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

พระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตะวันมหาวิหาร ทรงปรารภการสนทนาของภิกษุถึงพระปัญญาของพระองค์ว่า เป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก แต่พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า ไม่อัศจรรย์เท่ากับกาลก่อนที่พระองค์ยังเป็นโพธิสัตว์ผู้มีปัญญาอาจหาญ สามารถลบล้าง ถ้อยคำของคนทั้งหลายในปางก่อนนั้น เป็นการอัศจรรย์กว่า คือ ในครั้งเรตถาคตได้เป็น วิสูตรบัณฑิต ได้เทศนาแก่ปุณณกัษย์ให้เกิดความศรัทธาและรักษาศีลตลอดชีวิตเป็นสิ่งที่อัศจรรย์กว่า พระภิกษุทั้งหลาย จึงกราบทูลอาราธนาให้ทรงแสดงเรื่องวิสูตรบัณฑิตสืบต่อไปนี้เป็นที่มาของเรื่อง

พระราชาทรงพระนามว่า ธัญชัยโกปรพยาช ครองกรุงอินทปัตถ์ แคว้นกुरु มีอำมาตย์ชื่อ วิสูตรบัณฑิต มีตำแหน่งเป็นผู้ถวายอรรถธรรมแด่พระราชามีวาจาไพเราะ แสดงธรรมเทศนาได้ไพเราะ เป็นที่เลื่อมใสของผู้คนทั่วไป เป็นที่เชื่อถือนักใคร่ของพระเจ้าธัญชัยโกปรพยาชมาก ในกาลก่อนพระเจ้าธัญชัยโกปรพยาชเคยมีเพื่อคฤหัสถ์ด้วยกัน ๔ คน ที่ได้บวชเป็นฤาษีบำเพ็ญอภิญญาสมาบัติ จนได้ไปเกิดเป็นท้าวสักกเทวราช ท้าววรุณนาคราช พญาครุฑ และพระเจ้าธัญชัยโกปรพยาช ดังกล่าว วันหนึ่งทั้ง ๔ ได้มายังอุทยานในกรุงอินทปัตถ์ เพื่อรักษาอุโบสถศีล ระหว่างนั้นทั้ง ๔ ทรงปรารภถึงศีลที่ประเสริฐสุด แต่ละคนต่างก็อ้างว่าศีลที่ตนรักษาอยู่ประเสริฐสุด ตกลงกันไม่ได้ จึงพากันไปหาวิสูตรบัณฑิตๆ ได้ถวายข้อคิดว่า สิ่งที่ควรยึดถือว่าเป็นศีล

ประเสริฐสุด คือ ความสงบ ทั้ง ๔ พอพระทัยในคำกล่าวของวิรุระมาก พระราชทานรางวัลให้มากมาย แล้วพากันกลับบ้านเมืองของตนฝ่ายท้าววรุณนาคราช เมื่อกลับถึงเมืองบาดาลแล้ว ก็เล่าเรื่องวิรุระแสดงธรรมให้พระนางวิมาลาเทวีเมเหสีฟังทำให้ พระนางเกิดสนพระทัยอยากจะฟังวิรุระแสดงธรรมบ้าง แต่ไม่กล้าทูลพระสวามี จึงแกล้งทำเป็นประชวร แล้วบอกกับท้าววรุณว่า หากได้หัวใจของวิรุระมารักษาจึงจะหายจากพระประชวรนางอิรันทตี พระราชธิดาจึงอาสา โดยนางประกาศว่าจะยอมอภิเษกกับผู้ที่เอาหัวใจของวิรุระมาถวายพระราชมารดาได้ กล่าวถึงปุณณกัณฑ์ซึ่งหลงรักนางอิรันทตีอยู่ที่กร้ออาสาจะไปเอาหัวใจของวิรุระมาถวายให้ได้ ปุณณกัณฑ์จึงเดินทางไปนครอินทปัตต์พร้อมด้วยดวงแก้วมณี เมื่อไปถึงก็เข้าไปทำทนายเล่นสกากับพระเจ้าธัญชัยโกรพยราช โดยเอาดวงแก้ววิเศษ และม้าอาชาไนยเป็นเดิมพัน พระเจ้าธัญชัยโกรพยราชรับคำท้าโดยจะยกสิ่งของที่มีอยู่ ยกเว้นพระมเหสี และเสวตรฉัตรเป็นเดิมพัน ปรากฏว่าปุณณกัณฑ์เป็นฝ่ายชนะ และเลือกเอาวิรุระบัณฑิต เป็นค่าพนัน วิรุระบัณฑิตยินดีไปกับปุณณกัณฑ์ท่ามกลางความเสียตาย และเศร้าโศกของ พระเจ้าธัญชัยโกรพยราชอย่างยิ่งก่อนไปวิรุระบัณฑิตได้สั่งสอนบุตรธิดาในการปฏิบัติตนเมื่อเข้ารับราชการกับพระเจ้าแผ่นดินและอื่นๆ ระหว่างทางปุณณกัณฑ์พยายามฆ่าวิรุระบัณฑิตด้วยวิธีต่างๆ แต่ก็ ไม่สำเร็จ วิรุระบัณฑิตสงสัยจึงถามความจริงกับปุณณกัณฑ์ จึงรู้ความจริงและคิดว่านางวิมาลา คงไม่ต้องการฆ่าตนให้ตาย แต่คงเพราะอยากจะฟังธรรมจากตนมากกว่า หากปุณณกัณฑ์ฆ่าตนตายจริงๆคงไม่เป็นที่ประสงค์ของพระนางแน่ จึงแสดงโอวาทจนปุณณกัณฑ์ใจอ่อนยอมปล่อย แต่วิรุระบัณฑิตขอติดตามไปยังนาคพิภพด้วย เมื่อไปถึงได้เข้าเฝ้าท้าววรุณนาคราชและพระนางวิมาลา จึงแสดงธรรมถวายเรื่องทศพิธราชธรรม และการบำเพ็ญกุศลและทาน เป็นที่พอพระทัยของทั้ง ๒ มาก จึงพระราชทานรางวัลให้ และให้ปุณณกัณฑ์แต่งงานกับนาง อิรันทตี ปุณณกัณฑ์ได้มอบแก้ววิเศษให้วิรุระบัณฑิต เมื่อกลับถึงอินทปัตต์นครก็มอบให้พระเจ้าธัญชัยโกรพยราชเป็นการแสดงความภักดี เป็นต้น

ก่อนที่จะได้ทราบถึงหลักสัจจบารมีที่ปรากฏในวิรุชาดก ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษาถึง ประวัติ ความ เป็นมาของของวิรุบัณฑิต การแสดงสัจจะของวิรุบัณฑิต พระนางนาควิมาลา ต้องการฟังธรรม ธิดาของนางนาคหาอุบายช่วยมารดา ปุณณกัณฑ์หลงรักนางนาคอิรันทตี ปุณณกัณฑ์เล่นสกากับพระเจ้าธัญชัยโกรพย โกรพยราช สัจจะของวิรุบัณฑิต ปุณณกัณฑ์ ทรมานวิรุบัณฑิต

วิรุบัณฑิตแสดงธรรมแก่ปุณณกัณฑ์ วิรุบัณฑิตพบพญานาค วิรุบัณฑิตแสดงธรรมแก่นางวิมาลาและวิรุบัณฑิตกลับคืนสู่พระนคร และจึงจะได้กล่าวถึงหลักสัจจะที่ปรากฏในวิรุชาดก เป็นต้น

ดังนั้นการรักษาสัจจบารมีของวิรุบัณฑิตตามทัศนะของพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ คือ มีอยู่ ๓ ประการ คือ (๑) สัจจบารมี หมายถึงการรักษาคำสัตย์หรือการไม่ยอมเสียสัตย์ถึงแม้ว่าอาจมีการนำทรัพย์สินเงินทองหรือคนที่เป็นที่รักมาเป็นอุบายให้เสียสัตย์ก็ตาม (๒) สัจจอุปบารมี มีความหนักแน่นและมั่นคงหากต้องยอมสูญเสียอวัยวะบางส่วนเพื่อรักษาความสัตย์ก็ยอม (๓) สัจจปรมัตถบารมี ยอมเสียสละชีวิตเพื่อรักษาความสัตย์ดังภาษิตที่ว่า เสียชีพแต่ไม่ยอมเสียสัตย์ในบางครั้ง ต้องยอมผจญกับภัยอันตรายต่างๆ ที่อาจต้องสูญเสียชีวิต

หลักธรรมที่เกี่ยวพันและปฏิบัติต่อหลักสัจจะที่ปรากฏในวิรุบัณฑิตชาดก พบว่า (๑) หลักธรรมที่เป็นฝ่ายเกี่ยวพันสัจจะนั้นเป็นหลักธรรมที่วิรุบัณฑิตได้ประพฤติปฏิบัติและแสดงให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติ

ตาม ซึ่งประกอบด้วย ทศพิธราชธรรม จักกวรรดิธรรม ราชวสทธิธรรม พรหมวิหาร ฆราวาสธรรม ปธาน อปัมาทธรรม อธิษฐานธรรม สังคหัตถุ สาธุนรธรรม วิริยะธรรมหลักธรรมทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เมื่อวิรุฐ อำมาตย์ปฏิบัติ จึงได้รับยกย่องจากบุคคลทั้งหลายว่าท่านเป็นบัณฑิตเป็นผู้ที่มีสัจจะ โดยวิรุฐบัณฑิตสอน หลักธรรมที่มุ่งเน้นการรักษา และการฝึกกาย วาจา และ ใจให้เรียบร้อย เพื่อให้มนุษย์ในสังคมประพฤติ ปฏิบัติต่อการดำเนินชีวิตด้วยการไม่เบียดเบียนตนเองและทั้งไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีเบญจศีล คือ เจตนางดเว้น อกุศลธรรม เบญจธรรม คือ เจตนามุ่งประพฤติตามข้อควรปฏิบัติ นาถกรณธรรม คือ การสำรวจ กาย วาจา ให้เรียบร้อยเป็นหลักธรรมใช้ในการฝึกตนและสั่งสอน (๒) หลักธรรมที่เป็นฝ่ายปฏิบัติกับสัจจะคือการ ละมุสาวาท คือ เว้นขาดจากการพูดเท็จ และกล่าวแต่คำสัตย์ อารังสัจจะ ชื่อตรง เชื่อถือได้ ไม่ลวงโลก ” อันหมายถึงการไม่พูดโกหก หรือไม่ใช้วาจาละเมิดความจริงเพราะเห็นแก่ตนหรือเห็นแก่อำภิมิสและมุ่งทำลาย ผู้อื่น ในส่วนนี้สัมมาวาจามีลักษณะเป็นองค์ของศีลด้วยการงดเว้นการเบียดเบียน ไม่ให้เป็นคนพูดปด หลอกลวง เชื่อถือไม่ได้ อันจะก่อให้เกิดโทษต่อตนเองคือทำให้ผู้คนไม่เชื่อถือในคำพูด เป็นที่ไม่ว้าวางใจแก่คน อื่น และอาจมีผลเสียต่อคนอื่นและส่วนรวมอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีลักษณะเป็นการสอนให้ยึดถือความถูกต้อง ในความดี คือการกล่าวแต่คำสัตย์ คือความจริง รักษาสัจจะ เพื่อสร้างอุปนิสัยที่ดีให้เกิดขึ้นในจิตใจตนเอง ไม่ เบียดเบียนผู้อื่นด้วยวาจาที่ไม่จริง ทำให้ผู้อื่นเชื่อถือในวาจา และเป็นที่ไว้วางใจแก่บุคคลอื่นด้วย

ความสำคัญของหลักสัจจะกับการประกอบอาชีพในสังคม พบว่า ผลการบำเพ็ญบารมีของวิรุฐ บัณฑิต บัณฑิตสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

(๑) การนำสัจจะไปใช้ในอาชีพนักการเมืองการปกครอง ถ้าหากปราศจากสัจจะธรรมเพียงอย่างเดียวแล้ว ระบบการเมืองการปกครองย่อมล้มเหลว ทั้งนี้ เพราะการบริหารที่ดี และหลักการที่ถูกต้องนั้น จะต้องยึดหลักสัจจะธรรม ความจริงนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ และมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ นักการเมืองการ ปกครองที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความจริงใจต่อการปฏิบัติหน้าที่คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรง การพูดจริง ทำจริง ไม่คดโกงกัน หลอกลวงกันไม่คดโกงหรือคอร์รัปชันไม่ควรกระทำผิดกฎหมายและกฎกติกาของสังคมและควรมี ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ของตน ต่อประเทศชาติบ้านเมือง แล้วประเทศชาติประชาชนย่อมพบกับความ เจริญก้าวหน้า และเกิดความผาสุกแก่มหาชนเป็นอย่างยิ่ง

(๒) การนำสัจจะไปใช้ในอาชีพด้านการศึกษาสัจจะในอาชีพด้านการศึกษาซึ่งต้องเกี่ยวข้อง ทั้ง ด้านผู้สอนหรือผู้ให้การศึกษาและผู้เรียนคือ ผู้รับการศึกษาต้องมีความจริงใจต่อกัน โดยมุ่งเน้นให้เป็นผู้ที่ สมบูรณ์ด้วยความประพฤติอันบุคคลจะพึงแสดงต่อกัน มีความบริสุทธิ์ใจและความจริงใจต่อกัน เพื่อให้เกิด ความเชื่อมั่น ประพฤติที่ดีงาม การเรียนการสอนนั้น จะต้องมุ่งที่ความบริสุทธิ์ใจหรือความจริงใจต่อกันเป็น สำคัญ จึงจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

(๓) การนำสัจจะไปใช้ในอาชีพนักธุรกิจ นั้นอาชีพนักธุรกิจมุ่งเน้นสนองความต้องการของมนุษย์ หรือวิธีการดับทุกข์ อันเกิดมาจากความต้องการของมนุษย์ เพราะชีวิตของเราดำรงชีวิตไว้ด้วยปัจจัย ๔ ซึ่งเป็น ปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งในหลักพระพุทธศาสนาได้สอนวิธีปฏิบัติเพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่

จึงได้สอนหลักสัจจะธรรม คือ ใ้บุคคลที่รู้จักความซื่อสัตย์ สุจริต จริ่งใจต่อกัน โดยเน้นให้ประกอบสัมมาอาชีวะด้วยสัจจะ การมีสัจจะต่อกันในการประกอบสัมมาอาชีวะ ย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจมั่งคั่งและเจริญก้าวหน้า และเกิดความสุขในสังคมได้บุคคลในสังคมจะต้องมีความจริงใจซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นได้แก่เคารพในศักดิ์ศรีของตนเองให้เกียรติแก่ผู้อื่น ทำอะไรก็ทำด้วยความจริงใจ พูดด้วยความสัตย์จริงรู้จักรักษาคำพูด จะคิดอะไรก็ให้เป็นประโยชน์อย่างจริงใจต่อผู้อื่น ไม่หลอก ลวงไม่เป็นคนเหลวไหล พยายามรักษาความสัตย์จริงไว้ให้ได้แม้จะเสียทรัพย์สิ้นเสียชีวิตแต่ไม่ยอมให้เสียคำพูด เข้าในลักษณะที่ว่า “ยอมสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะยอมสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต ยอมสละชีวิตเพื่อรักษาความสัตย์จริง เพื่อรักษาความถูกต้อง” ดังวิรุธบัณฑิตเป็นตัวอย่าง เมื่อบุคคลในสังคมมีความจริงใจต่อกันมีสัจจะแล้วสังคมย่อมเกิดความสงบสุขร่มเย็น

๕. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์หลักสัจจะที่ปรากฏในวิรุธบัณฑิตชาดก ทำให้ทราบถึง กล่าวคือเมื่อบุคคลได้ทราบถึงความจริงในระดับสมมติสัจจะและระดับปรมาตสัจจะแล้วย่อมทำให้เข้าใจถึงหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะคำสอนนั้นประกอบไปด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามสภาวะธรรมที่ปรากฏทำให้เกิดการปฏิบัติตนได้เหมาะสมต่อสิ่งต่างๆการไม่กล่าวผิดจากความจริง เว้นจากการกล่าววจีทุจริต กล่าวตามความจริงที่เป็นประโยชน์ ย่อมได้รับการยกย่องจากบัณฑิต บุคคลทั้งหลายย่อมกล่าวสรรเสริญ ย่อมเป็นที่รักที่พอใจของคนหมู่มาก ย่อมเป็นผู้ไม่มีเวรและโทษต่างๆ แม้สิ้นชีวิตแล้วย่อมเข้าถึงสุคติคือโลกสวรรค์ ดังนั้นควรมีการพัฒนาตนเองสม่ำเสมอด้วยการฝึกมีสัจจะ คือ การไม่กล่าวผิดจากความจริง โดยเริ่มจากการกล่าววจีทุจริต กล่าวแต่ความจริงที่เป็นประโยชน์ ย่อมได้รับการยกย่องจากบัณฑิต ควรส่งเสริมให้บุคคล หน่วยงานต่างๆ ในสังคมให้เห็นความสำคัญของการมีสัจจะ และควรให้สนับสนุนหรือยกย่องบุคคลหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความสำคัญต่อหลักสัจจะให้ปรากฏต่อสังคม

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

-----พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

-----อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

บทความวิชาการพุทธศาสนมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๕๖.